

SÆRFORESTILLING I LANDSKRONA:

Spioner hos Picasso

AF IB MONTY

Bronsålder, Prod.: Artfilm 1955. Instr. og manus.: Lars Krantz. Foto: Andrej Garjusjov og Lars Jevbratt. Musik: Sven-Eric Johanson.

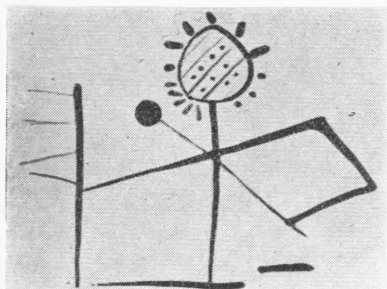
Le Mystère Picasso. Prod.: Filmsonor 1956. Instr. og manus.: H.-G. Clouzot. Foto: Claude Renoir (Cinemascope og Eastmancolor). Klipning: Henri Colpi. Musik: Georges Auric. Tone: Joseph de Bretagne. Medv.: Pablo Picasso, H.-G. Clouzot, Claude Renoir.

Henri-Georges Clouzots film *con amore* om *Picasso* er utvivlsomt et eksperiment, der vil animere til diskussion, ikke mindst i malerkredse. Også ved sin filmiske metode kan den dog nok give anledning til visse overvejelser, idet den som kunsthjælp er et originalt og interessant forsøg på fornyelse og udvidelse af denne hyppigt ret stive genre.

Picasso har før stået foran kameraet; men det er første gang man i bogstaveligste forstand har forsøgt at aflure kunstneren i atelieret, at kaste lys over det mysterium, som ikke er Picassos alene, men enhver kunstners, selve skabelsesakten. Filmen giver ingen forklaring på den, tværtimod, og dette er dens farlige svaghed, den bidrager i højeste grad til at mystificere kunstnerens arbejdsproces. Enhver maler og kunstforstandig vil ikke have svært ved at gennemskue dens teknik; men et større publikum vil muligvis kun få sine begreber forvirret på en måde, som hverken kunsten eller Picasso kan være tjent med.

Clouzot har ikke villet give noget portræt eller nogen retrospektiv behandling af kunst-

neren, men har villet fange ham i øjeblikket, mens hans værker bliver til. Takket være en sindrig specialteknik ser man i begyndelsen streger og farver blive til, idet Picasso maler på et gennemsigtigt materiale (vistnok en glasplade), hvis bagside er fotograferet i sin helhed og fylder hele biograflærredet. Man ser altså kun det spejlvendte billede, mens Clouzot bevidst har fjernet Picasso som et distraherende moment. Det, der udfolder sig for vore øjne, bliver til som skabt af en usynlig hånd. Der klippes aldrig til detaljer, i modsætning til f. eks. i *Emmers* film, hvor enkelthedernes sammenstilling skal skabe dramatik. Her ligger dramatikken i selve værkets tilblivelse. Til gengæld har Clouzot benyttet sig af en tidsforkortende teknik, som kan hævdes at være filmens artistiske kup, men som er medvirkende til at tilsløre og mystificere. Denne jongleren med tidsfaktoren er ganske vist åbenbar for alle, hvor farverne lægges på *en bloc*; men det må påpeges, at tidsforkortningen er brugt næsten hele vejen, og for den naive tilskuer kan dette medføre, at han får indtryk af, at kunsten består i en hurtigmalerteknik, hvor billederne bliver til uden mindste tøven. Det vi ser er den mekaniske tilblivelse, hvorimod vi sjældent har mulighed for at følge Picassos inderste intention, tanken bagved. Det forekommer en at være en begrænsning, at Picasso ikke selv kommenterer, hvad der foregår på lærredet. Det ville måske gøre den mere pædagogisk, men

også mere interessant. Det er ret vanskeligt at se, hvem filmen henvender sig til. Picasso-kendere bliver ikke meget klogere, Picasso-modstandere bliver ikke omvendt, og andre bliver kun forvirrede.

Men filmen rummer utallige fremragende idéer, og den er konstant fængslende i de fem kvarter, den spiller. På sin vis giver den indtryk af Picassos metode, hans sikre beherskelse af teknikken, og det tegningens klare grundlag han starter med. I begyndelsen ser man sort-hvide tegninger, og udmærket er her et afsnit, hvor man ser en tegning blive til, og bagefter bliver afdækket baglæns. Man har her en chance for at følge konstruktionen. Flere af disse sekvenser bringer tanken hen på *Norman McLarens* film. I sidste halvdel går man over til olie-billederne, og Picasso forlanger fuldt format, hvorefter det normale lærredformat udvides til Cinemascope. I dette store format genfinder vi nogle typiske motiver, deriblandt tyrefægtningsscener. Et strandbillede vil ikke lykkes for mesteren. Under arbejdet med det kommer han med nogle lakoniske bemærkninger, og dette er filmens heldigste afsnit, fordi man her får en fornemmelse af den kamp, der ligger bag det færdige resultat. Picasso maler ustandseligt billedet over, fordi han ikke kan få balance i det. Her har man muligheden for at forstå hans intentioner og mål, som i de øvrige gengivelser er svære at få øje på.

Kombinationen af farver og sort-hvid er usædvanlig og vellykket, og *Georges Aurics* musik er pointerende. Et glimrende påfund er det, at musikken brat hører op, når billederne er færdige, således at tilskuerne i stilhed kan fordybe sig i de endelige resultater. Virkningsfuld er også i begyndelsen den hvæsende lyd, stiftet frembringer, når den løber hen over glaspladen.

Skønt det er de afsnit, hvor vi er alene med maleriet, der er de mest fascinerende, har Clouzot øjensynligt tænkt, at det var nødvendigt med en afbrydelse for at undgå monotoni. Midt i filmen indfører han således sig selv og fotografen, der giver sig til at jage på Picasso for at få ham til at fuldende et billede, inden filmen slipper op. Det er lidt svært at se meningen med denne scene, hvor mesteren arbejder som erklæret hurtigmaler, hvis det ikke er for at give indtryk af Picassos harmoniske ro og humor, der giver sig udslag i forskellige overraskende metamorfoser i det billede, han arbejder på. Det „sensationalistiske“, der allerede er antydnet i titlen, og som Clouzot jo hyppigt falder for, skæmmer filmen. Allerede i begyndelsen får man bange anelser, da Picasso præsenteres i det enorme, mørkelagte atelier. Han forsvinder i mørket og efterlader sig blot en blålig cigarettåge i det dunkle. Det er smukt og raffineret og mystisk som i en af instruktørens gysere; men det giver indtryk af trang til at mystificere, snarere end til at forklare. Bliver man ikke klogere af dette inciterende filmeksperiment, kan man dog roligt sige, at man flere gange føler sig på tærsklen til at blive det.

*

Som forfilm ved særforestillingen, som var kommet i stand i midten af marts ved et prisværdigt initiativ af „Arbejdernes Kunstforening“, vistes „Bronsålder“ af *Lars Krantz*. Den stod glimrende til hovedfilmen. „Bronsålder“ er en poetisk montage om de mange helleristninger i Bohuslän. Disse knappe og mærkværdigt dragende figurer er sat dramatisk op mod hinanden i en stil, der står i gæld til Emmers film, og akkompagneret af en meget suggestiv musik. Kun skæmmes „Bronsålder“ af en lidt for patetisk indledningskommentar.